

## Proposition om stadgeregler vid höjd beredskap

Utvecklingen i vår omvärld gör att också Akavia behöver förbereda sig för tider med störningar, kriser och krig. Förbundsstyrelsen har därför gjort bedömningen att vi bland annat behöver säkerställa att förbundet kan fatta de beslut som krävs också i tider då delar av förtroendemannaorganisationen inte finns tillgänglig eller organisationen behöver skyddas mot försök till infiltration eller övertagande. Akavia behöver också kunna ge medlemmar grundläggande facklig hjälp under sådana tider.

Samtidigt är det svårt att närmare förutse vilka olika situationer som kan uppstå och vilka särskilda regler som då är rimliga. Sverige kan komma att befinna sig i krig, vara utsatt för hybridkrigföring eller i ett mera oklart skymningsläge där vår verksamhet störs på olika sätt, genom till exempel cyberattacker, inblandning i eller störning av demokratiska processer. Förbundsstyrelsen anser att en rimlig ambitionsnivå är att tillse att det finns regler på plats som gör att förbundet kan utföra åtminstone merparten av sina kärnuppgifter även under orostider men inte skapa regler specifikt för situationer då krig eller ockupation råder. Reglerna ska bygga på förutsättningen att samhällslivet efter en tid återgår till ett normalläge.

Stadgarna ger redan förutsättningar för förbundsstyrelsen – som är det högsta beslutande organet mellan fullmäktiges möten – att fatta de flesta beslut som kan krävas för att verksamheten ska kunna bedrivas även under orostider. Enligt § 28 är förbundsstyrelsen beslutsförmågen med endast sju ledamöter närvarande och dess presidium kan enligt § 32 fatta beslut som inte kan skjutas upp till dess styrelsen kan samlas.

Orostider kan innebära att det varken går eller är lämpligt att samla fullmäktige, förbundsråd och sektionmöten. Vidare kan enskilda medlemmar vara inkallade eller av andra skäl inte arbeta i sina ordinarie arbeten. Enligt förbundsstyrelsens mening behövs det därför särskilda regler för dessa förhållanden. För att de ska börja gälla ska två förutsättningar vara uppfyllda; dels att det råder höjd beredskap enligt lag, dels att förbundsstyrelsen gör bedömningen att situationen är sådan att de behöver träda i kraft.

Förbundsstyrelsen föreslår därför

- att fullmäktigemöten, förbundsråd och sektionmöten inte ska få hållas, varvid mandattiden förlängs för fullmäktigeledamöter, förbundsstyrelseledamöter och sektionsstyrelseledamöter till dess ordinarie möten kan hållas samt,
- att medlemmar som inte arbetar i sina ordinarie arbeten utan har uppgifter som värn- eller civilpliktig inte ska riskera uteslutning till följd av obetalda avgifter. Sådana medlemmar bör också kunna ges individuell facklig service om det finns skäl för det, även om de har en avgiftsskuld.

Förbunds- och sektionsstyrelseledamöternas ansvar för de beslut som de kommer att fatta under en förlängd mandatperiod ska provas av det ordinarie fullmäktige- eller sektionmöte som ska hållas så snart som möjligt efter att den höjda beredskapen har upphört.

Beredskapsreglerna föreslås vara en del av stadgarna men tas in som en bilaga till dessa. I stadgarna införs en notering i dess inledning om att beredskapsregler finns i en bilaga och när den beslutades.

## FÖRSLAG TILL BILAGA TILL AKAVIAS STADGAR

### Stadgeregler vid höjd beredskap

1. Förbundsstyrelsen får vid sådan höjd beredskap som följer av lag eller lagenligt beslut av regeringen besluta att reglerna i 2 – 4 ska gälla. Ett sådant beslut gäller till dess höjd beredskap upphört genom ett lagenligt beslut.
2. Reglerna i § 6 tredje och femte styckena ska inte tillämpas på medlemmar som är i krigstjänstgöring eller beredskapstjänstgöring inom ramen för värnplikt eller civilplikt, om förbundsstyrelsen finner att det finns skäl för det.
3. I stället för vad som anges i § 17 andra stycket, § 18 och § 27 tredje stycket gäller
  - a. att fullmäktigemöten inte får hållas
  - b. att ett ordinarie fullmäktigemöte som inte kunnat äga rum ska hållas senast inom sex månader efter att höjd beredskap upphört, enligt reglerna om sådant möte i tillämpliga delar
  - c. att mandattiden för fullmäktigeledamöter gäller fram till ett fullmäktigemöte kan hållas enligt b.
  - d. att mandattiden för förbundsstyrelsens ledamöter gäller fram till den tidpunkt då val kan genomföras på ett möte enligt b.
4. I stället för vad som anges i § 26 tredje stycket gäller att förbundsråd inte får hållas.
5. I stället för vad som anges i § 40 första stycket b) och c) gäller
  - a. att sektionsmöten inte får hållas
  - b. att ordinarie sektionsmöte som inte kunnat hållas ska hållas senast inom tre månader efter höjd beredskap upphört enligt reglerna om sådant möte i tillämpliga delar
  - c. att mandattiden för sektionsstyrelsens ledamöter förlängs till den tidpunkt då val kan hållas på sektionsmöte enligt b.

## KOMMENTARER TILL REGLERNA

1. Bestämmelsen innebär att förbundsstyrelsen, om den bedömer att det behövs till följd av situationen i samhället får besluta att de särskilda beredskapsreglerna ska gälla. Detta kan styrelsen bara göra om Sverige till följd av faktiska omständigheter (krig) eller regeringens beslut råder sådan höjd beredskap som regleras i lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap eller i motsvande lag som ersatt denna. Därefter gäller beredskapsreglerna till dess det finns ett lagenligt beslut att höjd beredskap ska upphöra. Förbundsstyrelsen kan alltså inte själv upphäva beredskapsreglerna.
2. En medlem är skyldig att betala sin medlemsavgift även under orostider. Men den som är i värn- eller civilpliktstjänstgöring kommer inte alltid att kunna ha fokus på sina räkningar eller ens ha möjlighet att betala dem. Regeln ska ses som ett moratorium under höjd beredskap och innebär att inga medlemskap ska upphöra med automatik till följd av bristande betalning. Skulle en sådan person behöva facklig hjälp med till exempel en lönefordran bör denna kunna ges sådan hjälp även om avgiften inte är betald. Efter att höjd beredskap har upphört får förbundsstyrelsen ta ställning till hur förfallna medlemsavgifter ska hanteras och kan då, vid behov, tillämpa § 12 i stadgarna.
3. Har ordinarie fullmäktige inte hållits vid stadgeenlig tidpunkt ska förbundsstyrelsen kalla till ett sådant så snart den höjda beredskapen upphört. Samtliga regler i stadgarna för ordinarie fullmäktige ska då tillämpas med de anpassningar som krävs. Styrelsen får t ex bestämma vid vilka datum sektioner och professionsföreningar ska ha utsett sina ledamöter och vilka datum som ska gälla för direktvalet. Att förbundsstyrelsens mandatperiod förlängts i denna situation kan nog sägas följa av § 27 tredje stycket men det föreslås ändå en regel för att undvika oklarheter. Den förlängda mandatperioden för de tidigare valda fullmäktigeledamöterna innebär att det vid behov går att hålla ett extra fullmäktigemöte så snart den höjda beredskapen upphört, till exempel för att skyndsamt kunna hålla fyllnadsval till förbundsstyrelsen.

## FÖRBUNDSSTYRELSENS FÖRSLAG TILL BESLUT

*Förbundsstyrelsen föreslår fullmäktige*

**att** anta de förslagna stadgereglerna vid höjd beredskap och inför dem som en bilaga till förbundets stadgar.